

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/6/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1216202935
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1216202935.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Bolebrucha a sudcov Mgr. Patricie Skotnickej a JUDr. Alexandry Hanusovej v spore žalobcov: X. A. A. G.X., X. H. G., S. J. XB, L., žalobkyňa v 2. rade zastúpená žalobcom v 1. rade, proti žalovanej: Slovenská K., Y. H. F. F. H. Y.V. R. K., J. X, L., o náhradu škody v sume 310.047,79 eura s prísl., na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 27.09.2018, č.k. 9C/30/2016-366, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.

Žalovanej nepriznáva proti žalobcom v 1. a v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu zo dňa 22.02.2016, ktorou sa žalobcovia domáhali voči žalovanej zaplata sumy 310.047,79 eura s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 310.047,79 eura od 17.01.2016 do zaplata a s ušlým ziskom vo výške 17,6 % ročne zo sumy 310.047,79 eura od 04.03.1999 do zaplata titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom spočívajúcim v priet'ahoch v trestnom konaní, vedenom proti E. L., v ktorom podali dňa 03.11.1998 trestné oznámenie, pričom súd vydal odsudzujúci rozsudok až dňa 12.03.2015. Škoda im mala vzniknúť orgánmi Policajného zboru (ďalej len „PZ“) pri vyšet'ovaní trestného činu, v konaní pred súdmi a taktiež nezaistením majetku odsúdeného, ktorý im ako poškodeným nevrátil požičané finančné prostriedky. Vyšet'ovanie trestného činu pritom prebiehalo v období rokov 1999 do 17.05.2012, kedy bola voči páchatel'ovi trestného činu podaná obžaloba na súd. V zápisnici o podanom vysvetlení zo dňa 03.11.1998, spísanej na Okresnom riaditeľstve PZ v Bratislave II, Oddelenie Ružinov - západ, ako aj v trestnom oznámení podanom dňa 05.11.1998 pritom žalobcovia uplatnili podnet na včasné zaistenie majetku E. L., a v tejto súvislosti predložili i jeho čestné vyhlásenie zo dňa 12.10.1998, v ktorom označili bankové konto ako zdroj, z ktorého sa zaviazal do konca roku 1998 zaplatiť žalobcovi v 1. rade jeho pohľadávku, čo však napokon neurobil. Orgány činné v trestnom konaní existenciu a hodnotu majetku E. L. nikdy nezisťovali, neuskutočnili žiadne zaist'ovacie opatrenia, a preto žiaden majetok nezaistili. Vyšet'ovateľ PZ vydal uznesenie o začatí trestného stíhania dňa 04.04.2003, t.j. po 4 a pol roku od podania trestného oznámenia, pričom až dňa 28.10.2004 vzniesol voči E.H. L. obvinenie zo spáchania trestného činu podvodu, s vyčíslením škody spôsobenej žalobcom v sume 310.064,39 eura (9.341.000,- Sk); vyšet'ovanie bolo ukončené dňa 03.05.2012, t.j. po uplynutí 13 a pol roka od podania trestného oznámenia. Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I podal dňa 17.05.2012 obžalobu na Okresný súd Bratislava I, ktorý dňa 12.03.2015 vyhlásil odsudzujúci rozsudok; ten sa stal právoplatný a vykonateľný dňa 28.03.2015. Postup orgánov činných v trestnom konaní považovali žalobcovia za rozporný s Trestným poriadkom, ktorý ukladá povinnosť viesť vyšet'ovanie v súlade so zákonom a včas, pričom podľa § 209 ods. 2 Trestného poriadku má byť vyšet'ovanie ukončené do 4 mesiacov od vzniesenia obvinenia. Uvedená lehota dodržaná nebola, keďže vyšet'ovanie trvalo 13 a pol roka;

zvyšok prieťahov bol zavinený súdom. Žalobcovia boli traumatizovaní v dôsledku straty celoživotných úspor, ako aj z dôvodu neodôvodnených prieťahov zo strany orgánov činných v trestnom konaní pri vyšetrovaní predmetnej veci. Z uvedeného dôvodu žiadali o náhradu škody v celkovej sume 310.047,79 eura, ktorá pozostávala z osobnej pôžičky odsúdenému v sume 6.249.250,- Sk (207.437,10 eura), z ktorej tento plnil 659.000,- Sk (21.874,79 eura), a preto zostatok predstavoval sumu 5.590.500,- Sk (185.570,60 eura). K predmetnej sume žalobcovia pripočítali sumu 3.750.000,- Sk (124.477,20 eura), ktorá mala byť vkladom žalobcu v 1. rade do tichého spoločenstva v spoločnosti, v ktorej bol E.A. L. jediným spoločníkom. Žalobcovia mali za to, že pokiaľ by slovenské orgány konali včas a zaistili ich nárok majetkom E. L., predmetná škoda by im nevznikla, nakoľko by z neho boli uspokojení; vznik škody bol teda v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom orgánov štátu.

2. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca v 1. rade podal dňa 03.11.1998 na Obvodnom oddelení PZ Ružinov - západ ústne do zápisnice trestné oznámenie vo veci spáchania trestného činu podvodu a podvodného úpadku voči E. L.. Totožné trestné oznámenie adresoval dňa 05.11.1998 i Okresnej prokuratúre Bratislava II. Vyšetrovateľ Okresného úradu justičnej polície PZ uznesením zo dňa 04.04.2003, Č.: S.-XXX/XX-XX-M., začal trestné stíhanie voči neznámemu páchatelovi pre trestný čin poškodzovania veriteľa podľa § 256 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, pričom uznesením zo dňa 28.10.2004, Č.: S. - XXX/OEK - L.-XXXX, vzniesol obvinenie voči E. L., pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona. Prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava I uznesením zo dňa 10.06.2011, č.k. 1Pv/103/11-16, zamietla návrh žalobkyne v 2. rade na zaistenie nároku na náhradu škody na majetku obvineného E. L., proti ktorému uzneseniu nepodala žalobkyňa v 2. rade opravný prostriedok. Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I podal dňa 15.05.2012 obžalobu voči E.H. L., v tom čase ušlému, za spáchanie trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, ktorá bola doručená Okresnému súdu Bratislava I dňa 17.05.2015 (správne má byť 17.05.2012 - pozn. odvolacieho súdu). Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo dňa 12.03.2015, sp. zn. 7T/38/2012, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 28.03.2015, uznal E. L., zdržiavajúceho sa na neznámom mieste, vinným z toho, že 1/ ako fyzická osoba si od poškodeného žalobcu v 1. rade na základe vzájomne uzatvorených ústnych zmlúv o pôžičke postupne na rôznych miestach požičal finančné prostriedky v celkovej sume 6.249.500,- Sk (207.437,10 eura), ktoré osobne prevzal a z nich vrátil len sumu 659.000,- Sk (21.874,79 eura), zvyšok nevrátil, následne v priebehu roku 1998 odpredal všetok svoj osobný majetok, konkrétne osobné motorové vozidlo zn. H. I. X, sedan, rok výroby 1998, U.: L. XXX L., za sumu 285.000,- Sk (9.460,27 eura), trojizbový byt č. 9, nachádzajúci sa na 4. poschodí bytového domu na H. N. Y. L., za sumu 300.000,- Sk (9.958,18 eura), avšak podľa odborného vyjadrenia č. 26/2015 zo dňa 17.02.2015, v čase scudzenia v hodnote 37.600 eur, napriek tomu, že mal vedomosť o svojom záväzku voči žalobcovi v 1. rade, čo potvrdil aj v rámci úhrnnej zmluvy o pôžičke zo dňa 15.01.1998, pričom dňa 03.11.1998 vycestoval s celou svojou rodinou do Kanady za účelom trvalého pobytu, čím žalobcovi v 1. rade a žalobkyňi v 2. rade spôsobil škodu vo výške 47.060,27 eura a 2/ dňa 31.10.1997 a dňa 17.11.1997 prevzal od poškodeného žalobcu v 1. rade na M. N. Y. L. finančné prostriedky v sume celkom 3.750.000,- Sk (124.477,20 eura), ktoré mali byť na základe budúcej zmluvy o tichom spoločenstve (uzavretej dňa 15.01.1998) účelovo použité ako vklad tichého spoločníka poškodeného žalobcu v 1. rade do obchodnej spoločnosti E.-L., R..K..S., H. XX, A.: XX XXX XXX, čo potvrdil v uzavretej zmluve o tichom spoločenstve, obžalovaný však uvedené finančné prostriedky do spoločnosti nevrátil, nezahrnul ich ani do účtovníctva, pričom následne dňa 10.02.1998 v rozpore s úhrnnou zmluvou o pôžičke a zmluvou o tichom spoločenstve previedol 51 % obchodného podielu v spoločnosti E.-L., R..K..S. na osobu Z. L., čo žalobcovi v 1. rade zatajil, následne dňa 03.09.1998 previedol zvyšných 49 % obchodného podielu v spoločnosti E.-L., R..K..S. na osoby A. E. a A. J., pričom následne o mesiac neskôr dňa 03.11.1998 s celou rodinou vycestoval do Kanady za účelom trvalého pobytu, čím poškodeným žalobcom v 1. a v 2. rade spôsobil škodu vo výške 124.477,20 eura, a teda v bode 1/ zmaril uspokojenie svojho veriteľa tým, že scudzil časť svojho majetku a činom spôsobil značnú škodu, v bode 2/ na škodu cudzieho majetku seba obohatil tým, že uviedol niekoho do omylu a činom spôsobil značnú škodu, čím spáchal trestný čin poškodzovania práv veriteľa podľa § 256 ods. 1 písm. a), ods. 3 Trestného zákona a zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona. Obžalovaný bol odsúdený k úhrnnému trestu odňatia slobody vo výmere 3 roky. Zároveň trestný súd obžalovaného zaviazal nahradiť poškodeným žalobcom škodu vo výške 171.537,47 eura, a vo zvyšku ich s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie. Žalobcovia podali dňa 12.03.2018 na Okresný súd Bratislava II žalobu voči E. L. ako žalovanému, ktorej predmetom bolo zaplatenie sumy 138.510,34 eura s príslušenstvom, konanie bolo vedené pod sp. zn. 10C/15/2018.

3. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že žalobcovia požiadali Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky žiadosťou zo dňa 16.07.2015 o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vo výške 310.047,79 eura s prísl. spôsobnej nesprávnym úradným postupom, ktorého sa mali dopustiť orgány činné v trestnom konaní tým, že nezisťovali a nezaistili majetok E. L. a nekonalí náležite a včas. Ich žiadosť bola v časti odstúpená na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ako aj na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky listom zo dňa 24.08.2001 adresovaným žalobcovi v 1. rade oznámilo, že sekcia kontroly a inšpekčnej služby prešetrila jeho sťažnosť zistiť, že vyšetrovateľ Okresného úradu vyšetrovania PZ Bratislava I po zaevidovaní podnetu na trestné stíhanie od 20.06.2000 nekonal v súlade s ustanovením § 158 ods. 1 Trestného poriadku, a preto jeho sťažnosť vyhodnotila ako opodstatnenú. Nešlo však o subjektívne zavinenie, ale stav, ktorý mal objektívne príčiny spočívajúce v enormnej zaťaženi vyšetrotateľov. Sekcia kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky opätovne prešetrila sťažnosť žalobcu v 1. rade, pričom listom zo dňa 22.02.2002 mu oznámila, že prijaté opatrenia neboli splnené a preto jeho opakovanú sťažnosť vyhodnotila ako opodstatnenú. Za zistený nedostatok sa generálny riaditeľ sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ospravedlnil. Okresná prokuratúra Bratislava I v upovedomení zo dňa 13.6.2011 a zo dňa 18.04.2012 nekonštatovala existenciu priesťahov v trestnom konaní.

4. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie ustálil, že žalobcovia sa v konaní domáhali náhrady škody, ktorá im mala vzniknúť v dôsledku priesťahov v konaní, ako i tým, že orgány činné v trestnom konaní nezabezpečili a nezaistili majetok obvineného E. L., ktorý im nemal ako vrátiť požičané finančné prostriedky. Žalobcovia v priebehu konania špecifikovali obdobie, za ktoré si uplatňovali nárok na náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu, ako obdobie prípravného (predsúdného) konania, ktoré sa začalo podaním trestného oznámenia žalobcom v 1. rade do zápisnice dňa 03.11.1998 a bolo ukončené podaním obžaloby voči obvinenému E. L. prokurátorom Okresnej prokuratúry Bratislava I zo dňa 15.05.2012, č.k. 1Pv 103/11-41. Súd prvej inštancie mal za to, že napriek skutočnosti, že trestné konanie bolo začaté ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), pokiaľ priesťahy v konaní trvali i po nadobudnutí účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“), bolo potrebné o uplatnenom nároku na náhradu škody žalobcov rozhodnúť podľa tohto zákona. Ak teda žalobcom bola spôsobená škoda v dôsledku priesťahov v súdnom konaní, bez ohľadu na skutočnosť, že tieto vznikli ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., pokiaľ trvali i po nadobudnutí účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. bolo potrebné ich posudzovať podľa ustanovení tohto zákona.

5. Následne súd prvej inštancie posudzoval námietku žalovanej o nedostatku jej procesnej spôsobilosti konať v mene Slovenskej republiky, ktorú vyhodnotil za nedôvodnú s poukazom na § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 514/2003 Z.z. Predmetom konania bol totiž nárok na náhradu škody, ktorá mala žalobcom vzniknúť z dôvodu priesťahov v predsúdnom konaní, začatom podaním trestného oznámenia žalobcom v 1. rade do zápisnice dňa 03.11.1998 a bolo ukončené podaním obžaloby prokurátorom Okresnej prokuratúry Bratislava I dňa 15.05.2012, č.k. 1Pv 103/11-41, ako aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nezabezpečili a nezaistili majetok obvineného E. L..

6. Za dôvodnú konajúci súd vyhodnotil v poradí druhú námietku žalovanej, ktorou namietala včasnosť uplatnenia nároku žalobcov na náhradu škody, keď sa nestotožnil s tvrdením žalobcov, že sa o škode dozvedeli až právoplatnosťou rozsudku, ktorým bol odsúdený páchatel trestného činu. Súd prvej inštancie s poukazom na § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. pritom zdôraznil, že v prípade zodpovednosti za nesprávny úradný postup sa uplatňuje len jediná, a to subjektívna premlčacia lehota. Jej začiatok je stanovený na okamih, kedy sa poškodený o vzniku škody dozvedel, a teda kedy zistil skutkové okolnosti, z ktorých možno dovodiť vznik škody a orientačne aj jej rozsah tak, aby mohol určiť približne výšku škody v peniazoch. Tento okamih sa odvíja od vedomosti žalobcov o tom, že im škoda v určitej výške vznikla a že za ňu zodpovedá štát, a nie od vedomosti o nesprávnom úradnom postupe samotnom. V takom prípade nie je rozhodná vedomosť o tom, ktorý orgán štátu škodu spôsobil, ani to, či a kedy sa poškodený dozvedel o výsledku šetrenia príslušného orgánu o jeho sťažnosti pre nesprávny úradný postup. Vzhľadom na to, že predmetom konania bol nesprávny postup orgánov činných v trestnom prípravnom konaní, žalobcovia sa ako poškodení dozvedeli o škode najneskôr momentom podania obžaloby prokurátorom Okresnej prokuratúry Bratislava I na Okresný súd Bratislava I, t.j. dňa 17.05.2012; počnúc nasledujúcim dňom (18.05.2012) im začala plynúť subjektívna premlčacia lehota

podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. na uplatnenie nároku na náhradu škody, a táto uplynula dňa 18.05.2015. Pokiaľ žalobcovia podali žalobu vo veci na súd prvej inštancie dňa 22.02.2016, s prihliadnutím i na 6 mesačnú lehotu na vybavenie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle § 15 ods. 1 v spojení s § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., podali ju oneskorene.

7. Súd prvej inštancie nad rámec uvedeného konštatoval, že i v prípade, ak by žalovanou vznesená námietka premlčania nebola dôvodná, nemohol by žalobe z hľadiska vecnej stránky vyhovieť. Uviedol, že predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci, resp. orgánu štátu sú: 1. nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci/orgánu štátu, 2. existencia škody a 3. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci/orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a škodou. Aby bola daná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou, tento musí byť hlavnou, priamou a bezprostrednou príčinou škody, a teda nestačí, ak je iba sprostredkovanou príčinou škody.

8. Pokiaľ išlo o prvý predpoklad zodpovednosti za škodu, a to nesprávny úradný postup, bolo podľa mienky konajúceho súdu potrebné, aby príslušný orgán (t.j. v trestnom konaní prokurátor ako dozorujúci orgán) konštatoval nesprávny úradný postup. Je tomu tak z dôvodu, že súdu v civilnom konaní neprináleží hodnotiť postup vyšetrovateľov. Dozorujúci prokurátor v trestnom konaní pritom nekonštatoval žiadne prieťahy a ani neoznačil iné konanie vyšetrovateľov za nesprávne alebo v rozpore so zákonom. Zároveň, uznesením zo dňa 10.06.2011 prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava I zamietla návrh žalobkyne v 2. rade na zaistenie nároku žalobcov, nakoľko žalobcovia ako poškodení v trestnom konaní nepreukázali dostatočne závažné skutočnosti na vydanie kladného rozhodnutia. Žalobkyňa v 2. rade voči tomuto rozhodnutiu nepodala opravný prostriedok.

9. Žalobcovia nepreukázali ani existenciu v poradí druhého predpokladu zodpovednosti štátu za škodu. Žalobcovia tvrdili, že v dôsledku nekonania orgánov činných v trestnom konaní im bola spôsobená škoda, keďže finančné prostriedky požičané páchatelovi trestného činu E. L. nezískali späť; svoje nároky voči nemu si pritom uplatnili v občianskom súdnom konaní, ktoré bolo vedené (prebiehalo) na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10C/15/2018. A napokon, súd prvej inštancie mal za to, že v danom prípade nebola preukázaná ani existencia príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou, ktorá ako otázka skutková, musí byť vždy s istotou preukázaná; dôkazné bremeno zaťažovalo pritom žalobcov. Žalobcovia podľa mienky konajúceho súdu nepreukázali, že by ich prípadná škoda bola v priamom dôsledku s konaním orgánov činných v trestnom konaní, a teda nepreukázali priamy súvis vzniku škody (ktorý výslovne zákon vyžaduje) s konaním orgánov činných v trestnom konaní. So zreteľom na tieto skutočnosti konajúci súd žalobu žalobcov v intenciách článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 1, § 2 písm. a) a b), § 3 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1, § 17 ods. 1 a 2, § 19 ods. 1, § 25 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a § 442 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) zamietol.

10. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a v konaní plne úspešnej žalovanej nepriznal nárok na ich náhradu, nakoľko jej v konaní žiadne trovy nevznikli.

11. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) C.s.p. a navrhli ho zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Nesúhlasili s primárnym dôvodom, pre ktorý konajúci súd zamietol ich žalobu, keď vyhodnotil námietku premlčania vznesenú žalovanou za dôvodnú. Názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého sa mohli dozvedieť o vzniku škody najneskôr podaním obžaloby, t.j. dňa 17.05.2012 považovali za rozporný s prezumpciou nevinu. Preukázanie viny páchatel'a trestného činu je totiž neoddeliteľne spojené so spôsobením škody trestným činom. Nie je možné potom tvrdiť, že páchatel' je zodpovedný za škodu v dôsledku trestného činu, ak sa na neho hľadí ako na nevinného, a teda sa posudzuje ako osoba, ktorá trestný čin nespáchala. Žalobcovia považovali za neudržateľné, aby ako poškodení mali vedomosť o tom, že im v dôsledku trestného činu vznikla škoda v čase, kedy sa na páchatel'a trestného činu hľadelo ako na nevinného; mali preto za to, že až dňom právoplatnosti a vykonateľnosti odsudzujúceho rozsudku, t.j. dňa 28.03.2015, nadobudli vedomosť o tom, že trestným činom odsúdeného E. L. im bola spôsobená škoda. Keďže v tom čase bol odsúdený ušľým, jeho pobyt nebol známy a i v dôsledku prieťahov v konaní nebolo možné uspokojiť ich nároky ako poškodených, vznikla im škoda spočívajúca v nedobytnosti ich

pohľadávky voči nemu. Ak by orgány činné v trestnom konaní postupovali promptne a bez prieťahov, odsudzujúci rozsudok by bol vyhlásený v čase, kedy páchatel disponoval majetkom, z ktorého by sa mohli uspokojiť ich nároky.

12. Pokiaľ išlo o nesprávny úradný postup žalobcovia poukázali na to, že ustanovenie § 9 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., na ktoré poukazovala žalovaná v priebehu konania, argumentujúc, že dozorujúci prokurátor nikdy nekonštatoval existenciu prieťahov v prípravnom konaní, resp. nezákonný postup, nadobudlo účinnosť až novelou zákona č. 412/2012 Z.z. Do tej doby nebol nesprávny úradný postup v zákone č. 514/2003 Z.z. bližšie definovaný, pričom až súdna prax priniesla potrebu zdefinovania tohto pojmu. Keďže v čase prijatia a účinnosti novely zákona č. 412/2012 Z.z. už vyšetrowanie bolo skončené, nebolo možné spravodlivo od nich požadovať, aby na základe zmeny právnej úpravy zákona č. 514/2003 Z.z. žiadali o odstránenie nečinnosti vyšetrowateľa za účelom preukázania prieťahov v konaní. V ich prípade však konštatovala nečinnosť tak Okresná prokuratúra, ako aj Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Nesprávny úradný postup vyšetrowateľa, resp. orgánov verejnej moci spočívajúci v neúmerne dlhom vedení trestného konania, preto vzhľadom na celkovú dĺžku konania (16,5 roka), považovali za zrejmy.

13. Pokiaľ súd prvej inštancie v súvislosti s existenciou nesprávneho úradného postupu poukázal i na to, že proti rozhodnutiu prokurátorky Okresnej prokuratúry Bratislava I, ktorým zamietla ich návrh na zaistenie majetku E. L., nepodalí opravný prostriedok, podotkli, že titulom ich nároku na náhradu škody bol nesprávny úradný postup orgánov verejnej moci, a nie nezákonné rozhodnutie. Ten, okrem enormných prieťahov v konaní, spočíval i v nevydaní žiadneho rozhodnutia o návrhu žalobcov ako poškodených na zaistenie ich nároku, ktorý bol náležite uplatnený ešte v roku 1998, t.j. pri podaní trestného oznámenia. Za nedôvodnú považovali obranu žalovanej, podľa ktorej v čase podania žiadosti nebolo vznesené obvinenie voči konkrétnej osobe, a teda zaistenie nároku na náhradu škody nebolo ani procesne možné. K vzneseniu obvinenia voči E. L. došlo až v roku 2004, z dôvodov prieťahov v konaní, a preto pokiaľ by tieto neexistovali, bolo možné vznieť obvinenie oveľa skôr, a tým zaistiť včas ich nárok ako poškodených. Samotná skutočnosť, že v dôsledku nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní neboli naplnené procesné podmienky zaistenia nároku na náhradu škody, nemôže byť pričítaná na ich ťarchu.

14. Žalobcovia sa nestotožnili ani s tým záverom konajúceho súdu spochybňujúcim naplnenie druhého predpokladu zodpovednosti za škodu, a to vzniku škody. Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu považovali akékoľvek vyhlídky na vymoženie žalovanej čiastky od páchatela trestného činu za absolútne nereálne, pričom také konanie by si vyžiadalo iba ďalšie neúmerne a márne vynaložené finančné výdavky; navyiac nebolo ani známe, či páchatel trestného činu bol nažive. Vzhľadom na to, že škoda a jej výška, za ktorú evidentne zodpovedal páchatel trestného činu, bola konštatovaná priamo v odsudzujúcom rozsudku, považovali žalobcovia existenciu majetkovej ujmy za úplne zrejmú a jednoznačnú. Podotkli pritom, že v súčasnosti sa nemajú ako domáhať peňažného plnenia od samotného páchatela, ktorý sa nachádza na neznámom mieste, všetkého majetku na území Slovenskej republiky sa zbavil a existencia iného majetku im nebola známa. Práve dlhodobá nečinnosť orgánov činných v trestnom konaní podľa nich spôsobila nedobytnosť ich pohľadávky voči páchatelovi trestného činu, čím bol naplnený i predpoklad existencie príčinnej súvislosti medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Orgány činné v trestnom konaní svojou nečinnosťou vytvorili odsúdenému dostatočný priestor na to, aby so svojim majetkom bezpečne naložil, resp. sa ho účelovo zbavil, ušiel a zatajil miesto svojho pobytu; ich nárok voči páchatelovi trestného činu sa tak v dôsledku postupu orgánov činných v trestnom konaní stal reálne nevykonalným.

15. Žalobcovia písomným podaním zo dňa 16.05.2019 doplnili, že medzičasom Okresný súd Bratislava II rozsudkom zo dňa 19.02.2019, právoplatným dňa 25.04.2019, uložil E. L. povinnosť nahradiť im škodu vo výške 138.510,34 eura s prísl., na uplatnenie ktorej boli odkázaní v odsudzujúcom trestnom rozsudku. Predmetný rozsudok považovali žalobcovia za nevykonateľný, resp. bezpredmetný, a to vzhľadom na úmrtie E. L. dňa 06.01.2016.

16. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcov, ani k ich podaniu zo dňa 16.05.2019 písomne nevyjadrila.

17. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalobcov bez nariadenia odvolacieho pojednávania

(§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalobcov dôvodné nie je. Odvolací súd rozsudok verejne vyhlásil dňa 25.06.2020 (§ 378 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.).

18. Preskúmaním súdneho spisu, so zohľadnením odvolacej argumentácie žalobcov, sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom sa zaoberal posudzovaním dôvodnosti nároku žalobcov na náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu vyšetrovateľov PZ, ktorého sa mali dopustiť prietiahmi v trestnom konaní proti obvinenému E. L., ako i tým, že v dôsledku týchto prietahov nezaistili včas majetok obvineného, z ktorého, podľa tvrdení žalobcov, mohol byť uspokojený ich nárok na náhradu škody.

19. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobcovia v priebehu konania na súde prvej inštancie špecifikovali obdobie, v ktorom malo dôjsť k tvrdným prietiahom v trestnom konaní a zúžili ho len na obdobie predchádzajúce súdnemu konaniu, resp. od prípravného konania do podania obžaloby, ktoré súd prvej inštancie ustálil ako obdobie od 03.11.1998 (dátum podania trestného oznámenia žalobcom v 1. rade) do 17.05.2012 (dátum podania obžaloby na Okresný súd Bratislava I). I keď v zmysle § 12 ods. 1 Trestného poriadku sa za prípravné konanie považuje úsek od začatia trestného stíhania do podania obžaloby (čo by v danom prípade malo zodpovedať obdobiu od 04.04.2003 do 17.05.2012), žalobcovia súdom prvej inštancie vymedzené obdobie prietahov v konaní od 03.11.1998 do 17.05.2012 v odvolaní nerozporovali; takto vymedzené obdobie prietahov v súdnom konaní spadá pod právnu úpravu zákona č. 514/2003 Z.z., ako správne konštatoval súd prvej inštancie.

20. Súd prvej inštancie sa pri posudzovaní oprávnenosti nároku žalobcov na náhradu škody správne zamerlal najskôr na posúdenie dôvodnosti vznesenej námietky premlčania, nakoľko v prípade zistenia premlčania subjektívneho práva, také právo nemožno priznať a v takom prípade súdu neostáva nič iné, ako žalobu, ktorou sa žalobca domáhal premlčaného práva, bez ďalšieho zamietnuť. Súd prvej inštancie vyhodnotil námietku premlčania žalovanej za dôvodnú, majúca za to, že pokiaľ sa žalobcovia domáhali náhrady škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu, ktorého sa mali orgány činné v trestnom konaní dopustiť v období od 03.11.1998 do 17.05.2012, o škode sa dozvedeli najneskôr momentom podania obžaloby voči E. L., t.j. dňa 17.05.2012. Nasledujúcim dňom, t.j. od 18.05.2012 im začala plynúť premlčacia lehota podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorá po zohľadnení i 6 - mesačnej lehoty (§ 19 ods. 3 citovaného zákona), uplynula dňa 18.11.2015. Pokiaľ žalobcovia podali žalobu o náhradu škody voči žalovanej na súd až dňa 22.02.2016, túto podali oneskorene. S uvedeným názorom konajúceho súdu, ktorý žalobcovia označili za nesprávny, sa odvolací súd nestotožnil.

21. Zo skutočností tvoriacich obsah súdneho spisu nemožno vyvodit', že žalobcovia sa dozvedeli o tvrdenej škode, spočívajúcej v nemožnosti uspokojenia ich nároku uplatneného v trestnom konaní voči E. L., deň po skončení obdobia prietahov v konaní. Rovnako však nemožno podľa mienky odvolacieho súdu spájať získanie vedomosti žalobcov o škode v intenciách zákona č. 514/2003 Z.z. s dňom právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.03.2015, sp. zn. 7T/38/2012, ktorým uznal E.P. L. za vinného zo spáchania označených trestných činov, t.j. dňa 28.03.2015, tak ako namietali žalobcovia s odôvodnením, že do toho času sa na páchatel'a trestného činu hľadalo ako na nevinného, a preto až právoplatnosťou odsudzujúceho rozsudku získali vedomosť o tom, že im trestným činom ním spáchaným bola spôsobená škoda. Získaním vedomosti o páchatel'ovi trestného činu a o jeho záväzku zaplatiť žalobcom škodu vo výške 171.537,47 eura žalobcovia totiž nenadobudli vedomosť o škode a jej výške (310.047,79 eura), ktorá okolnosť zakladá počiatok plynutia premlčacej lehoty v zmysle § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.; predpoklad hypotézy právnej normy sa totiž nespája s vedomosťou žalobcov (poškodených) o tom, kto za škodu zodpovedá. Ten sa nespája ani s ich vedomosťou o tom, či a prípadne kedy nesprávnosť úradného postupu bola vyslovená (konštatovaná) príslušným orgánom. Jediným predpokladom začiatku plynutia premlčacej lehoty je okamih, kedy sa skutočne dozvedeli o škode, t.j. o skutkových okolnostiach, z ktorých možno zistiť vznik škody (v predpokladanej výške), zakladajúcej jej uplatnenie v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. (k tomu rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 5MCdo 13/2010). Posúdenie dôvodnosti námietky premlčania bolo v takom prípade nevyhnutne spojené so skúmaním danosti predpokladov zodpovednosti štátu za škodu, a to s existenciou škody a následne i s príčinnou súvislosťou medzi nesprávnym úradným postupom a škodou.

22. Pokiaľ išlo o škodu, ktorá mala podľa udania žalobcov predstavovať nevyhnutnú pohľadávku voči nebohému E. L. v sume 310.047,79 eura, odvolací súd udáva, že je pravdou, že za skutočnú ujmu treba považovať i ujmu, spočívajúcu v neuspokojenej pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi, ktorej náhradu požaduje od štátu ako subjektu zodpovedného za nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci. Táto škoda však v takom prípade vzniká až okamihom, keď sa právo veriteľa na plnenie proti dlžníkovi stalo fakticky nevyhnutným (obdobne k tomu náleží Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. II. ÚS 165/2012). Ak totiž medzi účastníkmi právneho vzťahu existujú určité práva a povinnosti, ktoré neboli splnené, tak ujma odškoditeľná v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. vznikne až vtedy, ak nemožno dosiahnuť uspokojenie z tohto právneho vzťahu jeho účastníkmi. Inými slovami povedané, ak svedčí poškodenému ako veriteľovi právo voči jeho dlžníkovi, ktoré môže uplatniť, resp. uspokojiť, nevzniká mu zatiaľ nárok na náhradu škody spôsobenej výkonom verejnej moci voči štátu. Až v prípade, že takú pohľadávku nemôže ako priamy nárok uspokojiť, vzniká mu majetková ujma (škoda) spočívajúca v strate jeho majetku (k tomu aj uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci sp. zn. 25Cdo 2222/2004, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 4Cz 110/84).

23. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že Okresný súd Bratislava I uložil rozsudkom zo dňa 12.03.2015, sp. zn. 7T/38/2012, odsúdenému, t.č. nebohému E. L., nahraďiť žalobcom škodu vo výške 171.573,47 eura a vo zvyšku ich odkázal na civilné súdne konanie. Žalobcovia si žalobou zo dňa 12.03.2018 uplatnili na Okresnom súde Bratislava II voči nebohému ako žalovanému nárok na zaplatenie sumy 138.510,34 eura s prísl., o ktorom medzičasom okresný súd rozhodol tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovel a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcom sumu 138.510,34 eura s prísl. a náhradu trov konania žalobcom nepriznal. Je potom nepochybné, že žalobcovia disponovali pohľadávkou voči t.č. nebohému E. L., tvoriacej uplatnený nárok na náhradu škody, a preto boli povinní preukázať jej nedobytnosť. Napriek deklarácii nedobytnosti (viď vyjadrenie na pojednávaní dňa 17.10.2017 na č.l. 178), žalobcovia v konaní nepreukázali bezúspešnosť vymoženía, t.j. uspokojenia súdmi právoplatne priznanej pohľadávky voči nebohému, v celkovej sume 310.083,81 eura, čo v danej situácii predpokladalo predloženie dôkazu o tom, že za účelom jej uspokojenia sa voči t.č. už nebohému E. L. domáhali nútenej realizácie výkonu súdneho rozhodnutia, avšak táto bola neúspešná (napr. exekúcia voči JiŘ. L. musela byť zastavená z dôvodu, že sa nepodarilo zistiť majetok alebo príjmy, ktoré by mohli byť postihnuté exekúciou a stačili by aspoň na úhradu trov exekútora, resp. po smrti E. L. z dôvodu, že tento nezanechal žiaden majetok alebo len majetok nepatrnej hodnoty, z ktorého by mohli byť uspokojené ich nároky); treba podotknúť, že len samotná smrť E. L., bez súčasného osvedčenia, že tento nezanechal žiaden majetok ako dedičstvo (na území Slovenskej republiky alebo v zahraničí), nevyučuje možnosť uspokojenia nárokov žalobcov voči nemu.

24. A napokon pokiaľ išlo o príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou, ktorej absenciu konštatoval súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku, treba prisvedčiť, že jej existenciu žalobcovia v konaní rovnako nepreukázali. Žalobcovia totiž neunesli bremeno ich tvrdenia, že nebyť nesprávneho úradného postupu nevznikla by im škoda v deklarovanej výške, nakoľko by dosiahli uspokojenie svojich nárokov z majetku t.č. nebohému E. L.. Z pohľadu príčinnej súvislosti bolo potom významné, aby žalobcovia osvedčili, že v období tvrdenej nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní existoval taký majetok nebohému, z ktorého by mohol byť reálne a pri pravidelnom behu udalostí uspokojený ich nárok na zaplatenie pohľadávky vo výške 310.047,79 eura, avšak k jeho uspokojeniu nedošlo práve v dôsledku nesprávneho úradného postupu. Žalobcovia za uvedeným účelom síce podali návrh na vykonanie dokazovania (viď vyjadrenie ich právneho zástupcu na pojednávaní dňa 17.10.2017 na č.l. 178), tento však následne, v primeranej lehote nedoplnili a v priebehu ďalšieho konania na ňom nezotrvali; žalobcovia tak nepreukázali existenciu príčinnej súvislosti medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a deklarovanou škodou.

25. Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno uzavrieť, že hoci súd prvej inštancie posúdil po právnej stránke nesprávne žalovanou vznesenú námietku premlčania, považujúc nárok žalobcov na náhradu škody za uplatnený po uplynutí premlčacej lehoty v zmysle § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., v ďalšom správne uzavrel, že žalobcovia nepreukázali splnenie všetkých predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu, a to najmä existenciu škody a príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Keďže na vyvodenie zodpovednosti voči štátu je potrebné kumulatívne, t.j. súčasné splnenie všetkých zákonom stanovených podmienok, absencia čo len jednej z nich, tak ako v danom prípade, musela viesť nevyhnutne k zamietnutiu žaloby žalobcov. Za tohto stavu odvolací súd nepovažoval za potrebné skúmať i danosť nesprávneho úradného postupu ako ďalšieho predpokladu zodpovednosti

žalovanej za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. a hodnotiť správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie v otázke jeho existencie, i keď nesprávnosť právneho posúdenia tejto podmienky zodpovednosti za škodu bola predmetom odvolania žalobcov.

26. Vzhľadom na to, že odvolací súd nepovažoval žalobcami v odvolaní uvádzané tvrdenia za také, ktoré by svojou relevanciou boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vo výroku vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil.

27. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanej, ktorá mala vo veci úspech, nepriznal proti žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko jej žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).